Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 524755

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	20 december 2004
Kadaster deel/nr	82760/188

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
Venlo	Venlo	Limburg

Locatienaam	*Locatieomschrijving*
Venlo	

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
Venlo	E			364

*Omschrijving***

Inleiding

Verkeerstoren met commandobunker gebouwd als onderdeel van het vliegveld Venlo-Herungen "Fliegerhorst". Dit was een tussen einde 1940 en begin 1941 door de Duitsers aangelegd militair vliegveld, deels op het grondgebied van de gemeente Venlo (240 ha) en deels op het grondgebied van de Duitse buurgemeente Herungen (800 ha). Fliegerhorst was het eerste defensieve Duitse vliegveld, bedoeld als voorpost van de Duitse luchtverdediging, met name om de zware industrie in het Ruhrgebied te beschermen door het tijdig neerhalen van Engelse of Geallieerde bommenwerpers met behulp van zoeklichten en de zogenoemde, op Fliegerhorst gestationeerde, "Nachtjagers".

In september 1944 kwam na een zwaar bombardement een einde aan de vliegbasis. Het Duitse deel kent nog veel (gave) overblijfselen, op Nederlands grondgebied is er, mede ten gevolge van een grote "opruimactie" in de jaren '80 van de 20ste eeuw waarbij het leeuwendeel van de bunkers en gebouwen is gesloopt, nog slechts sprake van enkele relicten; hiervan is onderhavig object het belangrijkste.

Aanvankelijk waren de verkeerstoren en de commandobunker uitgerust met een misleidend (schild)dak, bedoeld om de indruk te wekken van een oude boerenhoeve. Hiertoe werden ook trompe l'oeil-raampjes op de gevel geschilderd en kartonnen koeien in het

** Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister*
*** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument*
Datum van downloaden 20 april 2024

weiland geplaatst.

Omschrijving

De VERKEERSTOREN is gebouwd op een vierkant grondvlak van circa 10 bij 10 meter, met een hoogte van 15 meter. De toren steunt op vier hoekkolommen en een gesloten trapschacht. Het onderste deel is open waarbij de gesloten trapschacht zich in het midden bevindt. Het bovenste gedeelte dat zich boven de kolommen en trapschacht bevindt, is één ruimte en functioneerde als uitzichtpost met aan elke zijde twee nauwe zichtopeningen. Aan de oostzijde bevindt zich een stalen deur met balkon. De toren is geheel opgetrokken in gewapend beton, waarbij de dikte van het beton was afgestemd op weerstaan van eventuele luchtaanvallen. Plaatselijk is de wapening zichtbaar. Het betonnen dak is plat. Een deel van de oorspronkelijke camouflageschildering ("rode baksteen") is nog zichtbaar in het onderste deel van de toren.

De ernaast gelegen COMMANDOBUNKER is gebouwd op een grondvlak van 14 bij 29 meter, met een hoogte van 51/2 meter en is eveneens geheel opgetrokken in gewapend beton. Het dak van de commandobunker is plat en heeft een dikte van 21/2 meter. De bunker telt twee ingangen, één in de linker zijkant en één in de rechter zijkant. De oorspronkelijke schutkleuren zijn goeddeels verdwenen.

Waardering

Het object bestaande uit verkeerstoren en commandobunker is van algemeen belang. Het is van militair-historische waarde als bijzondere uitdrukking van de luchtoorlog tussen de Geallieerden en de Duitsers gedurende de Tweede Wereldoorlog in het algemeen en de Duitse luchtverdediging van het Ruhrgebied -waarbij Fliegerhorst het eerste defensieve en één van de grootste Duitse vliegvelden in Nederland was- in het bijzonder. "Het Object geldt als "lieu de mémoires" en maakt de geschiedenis van en de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog zowel tastbaar als ervaringsrijk en voorziet in belangwekkende historische belevingswaarden". Het object heeft architectuurhistorische waarde vanwege de stijl en het bijzondere materiaalgebruik. Voorts heeft het object ensemblewaarde vanwege de ligging op de Grote Heide alwaar zich op Nederlands grondgebied ook nog enkele andere relicten van het militaire vliegveld bevinden. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*
Verdedigingswerken en militaire gebouwen	Bomvrij militair object	Commandopost
Verdedigingswerken en militaire gebouwen	Waarnemingspost (B)	Waarnemingspost(B11)